

ספר' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
עשרים וחמשה

היכל
שלישי

מאמר
שובה ישראל

מכ"ק אדמו"ר הזקן
הרב רבי שניאור זלמן מליאדי
(בעל התניא והשו"ע)
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

יוצא לאור בפעם הראשונה מכתבי"ד

על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושלוש לבריאה
מאתיים שנה להסתלקות-הילולא של אדמו"ר הזקן

פתח דבר

לקראת ראש השנה תשע"ד הבעל"ט, הננו מוציאים לאור בזה מאמר ד"ה „שובה ישראל“, מאת כ"ק אדמו"ר הזקן.

המאמר נדפס כאן בפעם הראשונה, מתוך שני כרכי כתבי-יד, הכוללים דרושי כ"ק אדמו"ר הזקן מתקופת לאזניא (הידועים גם בשם דרושים „מלפני פטרבורג"²), וניכר שגם מאמר זה הוא מתקופת לאזניא.

*

לתועלת המעיינים הוספנו בשולי העמודים מראי מקומות וצייונים. בסוף הקונטרס הוספנו פאקסימיליות מכתב-יד א, ומגוכי"ק כ"ק אדמו"ר זי"ע במפתח שערך לכרך כת"י זה, שם נזכר ג"כ מאמר זה „שובה ישראל“. הקונטרס נערך ע"י הרה"ת ר' גבריאל שי' שפירא והרה"ת ר' אלי' שי' מטוסוב.

מערכת „אוצר החסידים“

ערב ר"ה תשע"ד
מאתיים שנה להסתלקות-הילולא של אדמו"ר הזקן
ברוקלין נ"י.

- (1) כת"י א – 239 (מה, א). כת"י ב – 2067 (קי, א).
- (2) ראה ס' השיחות תורת שלום ע' 26. קונטרס לימוד החסידות ע' 9. ובסקירה כללית בסוף ס' מאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים ע' תקפט ואילך.
- (3) ראה גם ספר השיחות תשי"ג ע' 154, בתיאור הדרושים שנאמרו בקשר לשבת תשובה תק"נ (יום השבת שלפני הברית מילה של כ"ק אדמו"ר הצמח צדק): „ערב שבת תשובה תק"נ בוקר, אמר כ"ק אדמו"ר הזקן מאמר שובה ישראל עד הוי' אלקיך, במעלת בעלי תשובה דמשכין ל' בחילא יתיר עד כי הוי' אלקיך. והמאמר הלזה ה' מן המאמרים הארוכים הראשונים שאמר כ"ק אדמו"ר הזקן ברבים“.

SHUVO YISROEL

Copyright © 2013

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 774-4000 / Fax 774-2718

editor@kehot.com

Order Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / Fax 778-4148

www.kehot.com

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

All rights reserved.

Printed in the United States of America

שובה ישראל עדי ה' אלקיך כי כשלת בעוניך וכו'. צריך להבין מהו עד ה' אלקיך, ועוד מה שאמרו רז"ל יפה: שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי העוה"ב, צריך להבין מפני מה גדול ומה ענין עוה"ב.

הענין הוא כך, כי יש שני מיני תשובה דהיינו תשובה בתאה ותשובה עילאה, תשובה בתאה הוא להעביר הטומאה המסך מבדיל שנעשה ע"י עונות, כי עונותיכם⁵ מבדילים כתיב, כי בכל ישראל יש חלק אלוקה ממעל כמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים וכתיב ואתה⁶ נפחת בי, ובעונות נעשה מסך מבדיל כמשל אדם הנופח לתוך דבר אחד ואם יש דבר מבדיל אזי לא נכנס הרוח באותו דבר, כך עד"מ א"ס ב"ה מחי' ומהווה את כולם כמו שכתבתי לעיל, ובעונות נעשה מסך מבדיל שלא נמשך החיות ממעל ואינו חיים, ואף שלעינינו נראה שהוא חי, אינו⁷ רק עם הדומה לחמור וחיותו כבהמה נדמה ואין בהמה יכולה להתפלל, ויש ב' מיני מבדילים, האחד ע"י מעשה ח"ו, והב' הוא ע"י דיבור ומחשבה כגון הרהורים רעים ולשון הרע ורכילות ונבלות⁸ וכל כיוצא בזה, ע"י מעשה נעשה טמטום הלב ונעשה כאבו, וע"י מחשבה ודיבור נעשה טמטום המוח שלא יכול להתבונן בגדולת א"ס ב"ה.

והעצה היעוצה להעביר המסך מבדיל הוא ע"י ג' דברים, דהיינו על המעשה שיעשה⁹ צריך לב נשבר ונדכה, ועל המחשבה ודיבור צריך להיות ממארי¹⁰ דחושבנא דהיינו שיחשוב מה שעשה עד הנה ויהי בעיניו נמאס, ועי"ז יתעורר רחמים רבים עליו ממעל שימחול לו עונותיו כמ"ש מחוק¹¹ ברחמיך הרבים כל שטרי חובותינו, כי ע"י דיבור ומחשבה ואף ע"י מעשה נעשה צרופי אותיות ממעל. וז"ש שני פעמים אנכי¹² אנכי הוא מוחה פשעך למעני, דהיינו

אלקי נשמה. וראה הנסמן ע"ז באריכות במילואים להמ"מ בסו"ס מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ג ע' אירעו.

(9) כמו שכתבתי לעיל: בכת"י ב: כמש"ל. והפיענוח הוא: כמו שכתוב לעיל. [וזה נכון יותר]. ולע"ע לא ידוע איזוה מאמר קאי.

(10) אינו: בכת"י ב: אינו אלא.

(11) עם הדומה לחמור: יבמות סב, ב.

(12) ונבלות: בכת"י הנו"ן מנוקדת בפת"ח. ובכת"י ב ליתא תיבה זו.

(13) שיעשה: בכת"י ב: שעשה.

(14) ממארי דחושבנא: זח"ג קעח, א. תניא פכ"ט.

(15) מחוק ברחמיך הרבים: נוסח רבש"ע בק"ש שעשהמ"ט.

(16) אנכי אנכי הוא מוחה: ישע"י מג, כה.

(1) שובה ישראל: מאמר זה הוא מתקופת לאזניא (וראה לעיל בה"פתח דבר"). וראה עוד מאמרים ד"ה שובה ישראל, בלקו"ת ש"ש סד, ב (ומקבילו בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתקח). שם סו, ב (ומקבילו בסה"מ תקס"ח ח"א ע' תכו). וראה בהמ"מ בסו"ס לקו"ת שם.

(2) שובה ישראל עד: הושע יד, ב.

(3) יפה שעה אחת בתשובה: ראה אבות פ"ד, מ"ז.

(4) תשובה בתאה ותשובה עילאה: ראה תניא אגה"ת פ"ד.

(5) עונותיכם מבדילים: ישע"י נט, ב.

(6) בכל ישראל יש חלק אלוקה ממעל: ראה תניא רפ"ב. ובכ"מ.

(7) ויפח באפיו נשמת חיים: בראשית ב, ז.

(8) ואתה נפחת בי: ברכות ס, ב. ברכת

אנכי כנגד דיבור ומחשבה ואנכי כנגד מעשה, ולמעני דהיינו שיעורר רחמים רבים על חלק אלוך ממעל שניתן לכל א' וא' מישראל.

ונחזור לעניינינו יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי העוה"ב, כי עולם הבא נק' דהיינו מה שמשיג זיו והארה ממנו ית' ונהנו מזה, ובזה אין הכל שוים, יש צדיק שמשיג יותר ויש צדיק שמשיג מעט מזעיר, וכולם אינם משיגים עצמותו ית' כי לגדולתו¹⁷ אין חקר כתיב, וכתוב החקר¹⁸ אלוך תמצא, אבל תורה ומצות שהיא רצונו וחכמתו ית', רצונו נק' כגון תורה ומצות ותפילין וציצית ודינים דהיינו זכאי וחייב או היתר ואיסור וכל כיוצא בזה, וחכמתו ית' דהיינו אגדה ודברים שנכתבים בתורה בלשון סיפור כגון מעשה יעקב ולבן וכו' וכל כיוצא בזה שאין אנו מבינים זה, ורצונו וחכמתו כולא חד, נמצא כשעוסק בתורה ובמצות יפה מכל חיי העוה"ב כי זה זיוי¹⁹ הנה מהותו ועצמותו ית'.

וזו לעומת זה עשה אלקים, כמו שתורה ומצות יפה מכל חיי העוה"ב, כך העבירה יותר רע מגיהנם, שהגיהנם יוכל להשיג כמאמר רז"ל אש²⁰ שלנו אחד משישים של גיהנם, ועוד ע"י גיהנם יוכל לבא לג"ע, והוא כמשל חולה שלוקח רפואות אף שהרפואות אינם טובים מ"מ יפה מהחולאת עצמה, כך עדי"מ הגיהנם לא טוב הוא מ"מ יותר טוב מהעבירה עצמה כי מגיהנם יכול לבוא לג"ע, אבל ע"י עבירות אינו יכול לבוא אף לידי גיהנם, ונקראים כף הקלע שאינם מניחים לבוא לגיהנם, שנאמר ואת²¹ נפש אויבך יקלענה בכף הקלע כמו²² שכתבתי לעיל. וזהו מה שהתפלל רבי מאיר על אחר מוטב²³ דלידייני בגיהנם כי היה סברא²⁴ שהגיהנם לא יועיל לו²⁵ מחמת עבירות שעשה, ונמצא שע"י העבירות נעשה מסך מבדיל גדול מאוד.

ולזה צריך תשובה תתאה כמ"ש בעתים²⁶ מזומנים, ותשובה נק' ע"ד²⁷ מ"ש ואהבת²⁸ את הוי' אלקיך, כי בכל נפש ישראל יש אהבה הטבעיות²⁹ אלו

(17) לגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.

(18) החקר אלוך תמצא: איוב יא, ז.

(19) זיו: בכת"י ב ליתא.

(20) אש שלנו אחד משישים של גיהנם: ראה ברכות נו, ב.

(21) ואת נפש אויבך יקלענה בכף הקלע: שמואל"א כה, כט.

(22) כמו שכתבתי לעיל: צ"ל: כמ"ש לעיל. בכת"י ב ליתא תיבות אלו. [וראה לקמן

בהערה 25].

(23) מוטב דלידייני בגיהנם: ראה חגיגה

טו, ב.

(24) סברא: בכת"י ב: סבור.

(25) לו: בכת"י ב נוסף: כמש"ל.

(26) בעתים מזומנים: ראה הלשון במאמרי אדה"ז ענינים ח"א ע' קנו (ובהוצאה הקודמת הוא בע' קלא): ובכל זאת לא ירגיל כי אם פעם בג' שבועות עכ"פ לא יותר מפעם אחת בשבוע. ונסמן ע"ז בארוכה בהמ"מ שם.

(27) ע"ד: בכת"י ב: ע"פ.

(28) ואהבת את הוי' אלקיך: ואתחנן ו, ה.

(29) הטבעיות: בכת"י ב: טבעית.

שובה ישראל

ה

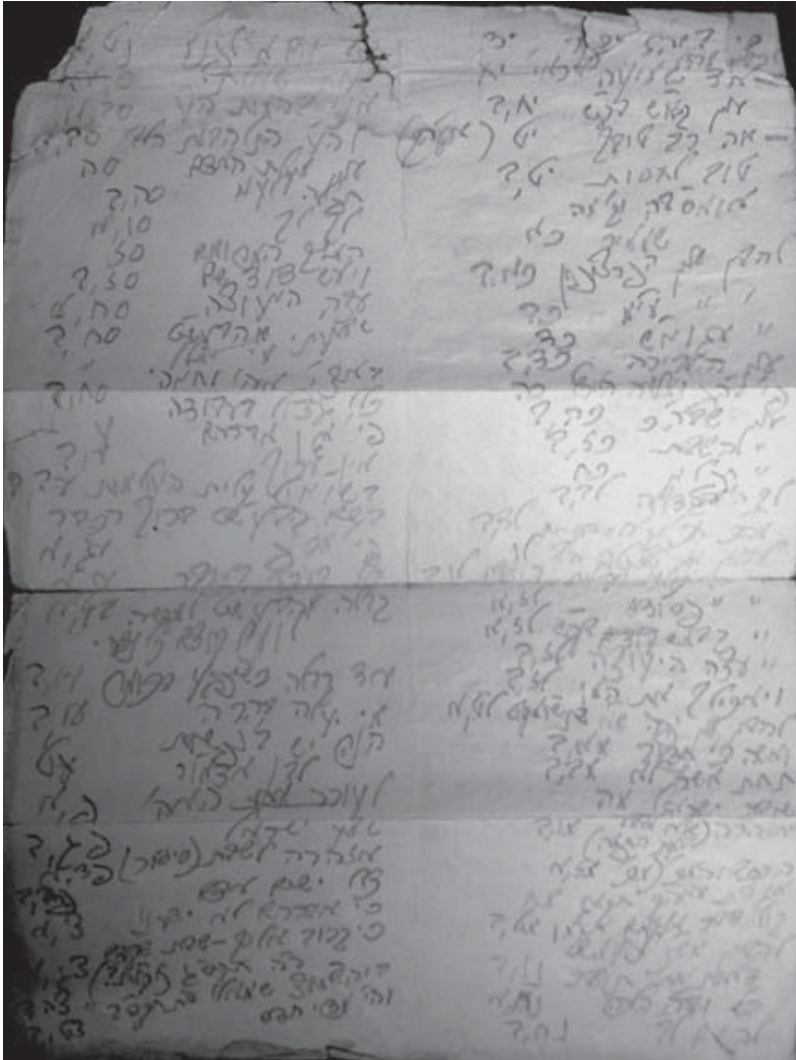
כמשל אהבת הבן אל האב שאוהב אותו בטבעו בלא טעם ודעת, כך עד"מ יש בכל נפש מישראל בחי' זו לאהוב אותו בלי טעם ודעת, אך מה שאנו רואין שעושיין בהיפך רצון העליון הוא מחמת הסתר חומר הגוף, אבל הנשמה שבקרבנו היא רוצה רק לדבקה בהש"י, כי נר³⁰ אלקים נשמת אדם כמשל הנר שעולה למעלה אל מקורה, רק הגוף מסתיר את האהבה הנ"ל ונק' אהבה מסותרת, וכדי שיהיה אהבה בהתגלות לזה תקנו חכמינו ז"ל סדר תפילה באריכות שיתבונן בגדולתו³¹ ית', דהיינו מאדון עולם וכו' איך שברא כל העולם כולו בחסדו, וברוך שאמר והיה העולם רק שבאמירה אחת ברא את כל העולם כולו, והללו' הוא שבח אליו ית' ואתה³² מחי' ומהווה את כולם, ומחמת זה יוכל לבא לידי אהבה זו בהתגלות לבו כדכתיב ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך היינו בשני³³ יצריך שיהי' האהבה אליו ית', כמו שאם יהיה נשמה בלא גוף. ומה האהבה הנ"ל דהיינו לדבר במ שבבתך בביתך ובלכתך בדרך, היינו עסק התורה והמצות שלאחר התפילה שמחמת התפילה הוא בא לידי אהבה זו הנ"ל לעסוק בתורה ובמצות כפי יכולתו, דהיינו הלכות פסוקות גמרא ומשניות ושאר דברים כפי יכולתו, ואם אינו יכול ללמוד כלל אזי יתן צדקה, כי צדקה³⁴ תרומם גוי כתיב, וזה נק' תשובה עילאה, וזהו שאמר שובה עד ה' אלקיך שישוב בתשובה³⁵ ובתשובה עילאה כנ"ל עד שיהיה הוי' אלקיך, ופירוש שיהיה אהבה³⁶ יותר מכל תענוגי עוה"ז כמו שיהיה נשמה בלא גוף ממש כנ"ל.

-
- הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע בסה"מ תש"ד ע' 20.
30) נר אלקים נשמת אדם: ע"פ משלי כ, כז.
31) בגדולתו ית': בכת"י ב: בגדולת א"ס ב"ה.
32) ואתה מחי' ומהווה את כולם: ע"פ 32) ואתה מחי' ומהווה את כולם: ע"פ נחמי' ט, ו. וראה תניא שעהיחיה"א פ"ב.
33) בשני יצריך: ברכות נד, א (במשנה).
34) צדקה תרומם גוי: משלי יד, לד.
35) בתשובה: בכת"י ב: בתשובה תתאה.
36) אהבה: בכת"י ב: אוהבה.

מה
 היתה נצו לאק טפירו ישאל בל קיוור הארץ באיים דוקים וגם עד שטועים בדרך
 ויפק בייחוד הווי נפי אטור ארץ העמים שאורף טאל וישאל באונטרא הקטוע זלפ
 לאלה שישאל ארץ שמואל בא שנה אצלו אט טעבר אור טטאר אור פכני שאל עצרת
 בל ט וטט החובה האו הרפלה ובהרבעבר טעשו ועסן התורה בבאי יקב ו
 וט יקבו **סליק** בל יום

שובה ישראל
 עד ה' אלוך ט כאל כעונך וט' נריך אכסן אבו
 עד ה' אלוך ועוד זה אלוה דרך יפה שעה אור ב
 ברשכה ופעים טובים בעונך כל זיי מלה בריך
 אכסן פכני זה בקל זה עטן עולה ; העטן הוא כך כי יש שטע טובה דהיינו
 וטוב האוה טעוב עליוה הטובה האוה הוא אכעיר הטובה אהרף סכרל טעס
 ע' אונטו כי טעוים אכפולום טעוב כי בל ישאל יש אק זאן אעלל כט' זיכר ב
 אקטו טעו זייים זכרוב אורב טפוט ב' זכונטו טעס ססר סכרל כטל אדנס טעט
 אורך דבר אורד וזים יש דבר סכרל אנו אז טעס דרוו פאיו דבר כך ערש אט' כ'ס
 טע' וטהווד אור טלם טע סכרבי אעל זכונטו טעס ססר סכרל זלז טעך ה'
 כחט אעל וזים זייים זאן טעוים טעוה טעוה זיי אנוך דך עך דרווב אטור וטוה
 טעוב טעס זויך דעס יכאל ארפ' זיט ז' טעט אכרלום אורד על טעס ז' זכר
 הווי' דבור וטעסר טען דהורום דייטלשון דרו ודכולור זכרלור זכרל כט
 ע' זיכר טעס טעום אכ זכרוב טען ז' זכרוב זכרוב טעום אטור זלז כ
 יכ אכרובן טעוול' ז' טע' זקעוטה היזנה אכעיר אהרף אכפול הוא ע' זכרוב
 דהיינו על רעם

פאקסימיליא מגוכתי"ק כ"ק אדמו"ר זי"ע במפתח שערך לכרך כתי"י זה שם נזכר ג"כ מאמר זה „שובה ישראל“.

לעילוי נשמת

הרה"ג הרה"ח ר' שניאור זלמן ע"ה

בן הרה"ח ר' נתן ע"ה

גורארי'

נפטר ביום הש"ק א' דראש השנה ה'תשס"ד

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי ולזכות משפחתו שיחיו